

بسم الله الرحمن الرحيم

ہمہ سوال ہای

فقہ و حقوق

(جلد ۵)

۱۴۰۲-۱۴۰۳

تالیف و تدوین
گروہ مولفین پردازش

همه سوال های کارشناسی ارشد - فقه و حقوق (جلد ۵) ۱۴۰۲-۱۴۰۳

تالیف و تدوین	:	گروه مولفین پردازش
ناشر	:	پردازش
چاپ اول	:	۱۴۰۳
تعداد	:	۱۰۰
حروفچینی	:	پردازش
لیتوگرافی	:	پردازش
چاپ و صحافی	:	پردازش
قیمت	:	۴۰۰۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و متعلق به نشر پردازش است.

سرشناسه	:	گروه مولفین پردازش
عنوان و پدیدآور	:	همه سوال های کارشناسی ارشد فقه و حقوق (جلد ۵)
مشخصات نشر	:	تالیف و تدوین: گروه مولفین پردازش
مشخصات ظاهری	:	تهران: پردازش، ۱۴۰۳
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۲۳۳-۹۳۱-۷
شابک دوره	:	۹۷۸-۶۰۰-۲۳۳-۷۳۵-۱
وضعیت فهرست نویسی	:	۱۳۴ص.
شناسه افزوده	:	فیپای مختصر
شماره کتابخانه ملی	:	نشر پردازش
	:	۵۷۱۵۱۷۵

نشر پردازش

تهران: میدان انقلاب، خیابان فروردین، خیابان شهدای زاندارمری، روبه روی اداره پست، پلاک ۱۳۲ و ۱۳۰

ساختمان پردازش

تلفن: ۶۶۹۷۵۵۶۶ (۱۰۰ خط) دورنگار: ۶۶۴۰۷۴۰۸

www.Pardazesh.org

سایت برتر کشور در چهارمین و پنجمین همایش ملی تجارت الکترونیک

فهرست مطالب

آزمون کارشناسی ارشد الهیات - فقه و مبانی حقوق اسلامی ۱۴۰۲

فقه	۵۲۴
پاسخ نامه فقه	۵۲۸
اصول	۵۵۸
پاسخ نامه اصول	۵۶۱

آزمون کارشناسی ارشد الهیات - فقه و مبانی حقوق اسلامی ۱۴۰۳

فقه	۵۹۱
پاسخ نامه فقه	۵۹۵
اصول	۶۲۱
پاسخ نامه اصول	۶۲۴
منابع	۶۵۱

۲۴۱۹. اصول لفظیه در کدام شک، جاری می‌شود؟

- (۱) مراد متکلم
- (۲) مستعمل فيه
- (۳) معنای موضوع له
- (۴) وضع لفظ برای یک معنی

۲۴۲۰. علم اصول فقه از علم فقه است.

- (۱) مسائل موضوعه
- (۲) مسائل حکمیه
- (۳) مبادی تصویری
- (۴) مبادی تصدیقیه

۲۴۲۱. بنا بر نظر مؤلف الموجز، کدام عبارت در خصوص مشتق، درست است؟

- (۱) المشتق حقيقة في المتلبس بالمبدأ بالفعل و مجاز فيما انقضى عنه المبدأ
- (۲) المشتق حقيقة في الاعم من المتلبس بالمبدأ بالفعل و ما انقضى عنه المبدأ
- (۳) المشتق حقيقة في المتلبس بالمبدأ بالفعل و فيما يتلبس به في المستقبل
- (۴) المشتق حقيقة مطلقاً في المتلبس بالمبدأ بالفعل و ما انقضى عنه المبدأ وفيما يتلبس به في المستقبل

۲۴۲۲. حجّیت اجماع محصل بنابر نظر امامیه، منطبق بر کدام مورد است؟

- (۱) با مستند معلوم کاشف از قول معصوم یا دلیل معتبر شرعی می‌باشد.
- (۲) دلیل قطعی است که کشف از قول معصوم یا دلیل شرعی معتبر می‌کند.
- (۳) از ظنون معتبره است که کشف از قول معصوم یا دلیل شرعی معتبر می‌کند.
- (۴) از اماراتی است که از اتفاق علما و روایات معتبره به دست آمده و موجب حدس به قول معصوم می‌شود.

۲۴۲۳. با دقت در روایات و سیره عقلا، ملاک اعتبار حجیت خبر واحد از نظر مؤلف الموجز، کدام است؟

- (۱) وثاقت راوی مطلقاً است.
- (۲) وثوق به صدور روایت به ضمیمه وثاقت راوی است.
- (۳) وثاقت راوی اگر موجب یقین به صدور روایت باشد.
- (۴) وثوق به صدور روایت چه راوی ثقة باشد و چه نباشد.

۲۴۲۴. بنابر نظر مؤلف الموجز، کدام قسم از شهره بین قدما حجت است و دلیل آن چیست؟

- (۱) روایه - کاشف از روایت معتبر
- (۲) عملیه - کاشف از روایت معتبر
- (۳) فتوایه - کاشف از وجود نص معتبر
- (۴) عملیه و فتوایه - کاشف از وجود نص معتبر

۲۴۲۵. اختلاف و نزاع در بحث اجتماع امر و نهی در شیء واحد در کدام اجتماع است؟

- (۱) آمری
- (۲) مأموری
- (۳) عنوانی
- (۴) موردی

۲۴۲۶. بنابر نظر مؤلف الموجز، بحث از حقیقة شرعیه و حقیقة متشرعه

- (۱) بنابر ثبوت حقیقة شرعیه ثمره دارد
- (۲) ثمره دارد مطلقاً و حمل بر معنای شرعی می‌شود
- (۳) ثمره دارد بنا بر ثبوت حقیقة متشرعه و در غیر از موارد نادر حمل بر معنای شرعی می‌شود.
- (۴) ثمره ندارد مطلقاً، چون به غیر از موارد نادر، شکی در معانی الفاظ وارد شده در کتاب و سنت نیست.

۲۴۲۷. نظر اصولیان متأخر در تخصیص قرآن به خبر واحد، کدام است و دلیل آن چیست؟

- (۱) جواز مطلقاً به دلیل سیره اصحاب
- (۲) عدم جواز مطلقاً به دلیل ظنی بودن خبر واحد
- (۳) جواز در صورت وجود قرینه علم اور همراه مخصّص
- (۴) جواز در صورت تخصیص قرآن به دلیل قطعی قبل از تخصیص به خبر واحد

۲۴۲۸. نظر مؤلف الموجز در مورد اجزای اتیان امر اضطراری از امر اختیاری واقعی، کدام است؟

- (۱) عدم اجزاء مطلقاً و وجوب اعاده و قضا
- (۲) اجزاء مطلقاً و عدم وجوب
- (۳) عدم اجزاء در صورتی که اتیان به عمل بنابر جریان اصل عملی باشد.
- (۴) اجزاء فقط در صورتی که عذر مستوعب باشد و وجوب اعاده در وقت

۲۴۲۹. عبارت «هو لازم الکلام و ان لم یکن المتکلم قاصداً له»، بیانگر کدام دلالت است؟

- (۱) ایماء (۲) اشاره (۳) اقتضاء (۴) تنبیه

۲۴۳۰. مرجحات خبریه نزد مؤلف الموجز، کدام است؟

- (۱) صفات راوی و شهره عملیه قدما (۲) موافقت کتاب و صفات راوی
(۳) شهره عملیه قدما و موافقت کتاب (۴) موافقت کتاب و مخالفت عامه
۲۴۳۱. اگر دلیل قطعی بر حجیت اماره قائم شود، چه نسبتی با اصل اشتغال و اصل تخییر حاصل می شود؟
(۱) حکومت (۲) ورود (۳) تخصّص (۴) تخصیص

۲۴۳۲. در مسئله «مقتضی بودن امر بشی، نهی از ضد عام را» نظر مختار علمای اهل تحقیق کدام است؟

- (۱) عدم اقتضاء (۲) اقتضاء به نحو جزئیت
(۳) اقتضاء به نحو عینیت (۴) اقتضاء به نحو دلالت التزامیه

۲۴۳۳. حکم استصحاب فرد و کلی در قسم دوم از اقسام استصحاب کلی بنابر نظر مؤلف الموجز، کدام است؟

- (۱) فقط در کلی جاری می شود. (۲) فقط در فرد جاری می شود.
(۳) مطلقاً در فرد و کلی جاری می شود. (۴) مطلقاً نه در فرد و نه در کلی جاری نمی شود.

۲۴۳۴. اذا اکره الحاكم المحتکر فی عام المجاعة علی البیع فالبیع المکره یقع

- (۱) معلقاً علی اجازه المکره بعد زوال الاکراه (۲) صحیحاً لان الامور فی عام المجاعة بید الحاكم
(۳) باطلاً لان الاکراه موجب لبطلان البیع (۴) صحیحاً لان بطلان البیع علی خلاف المته

۲۴۳۵. بنابر نظر مؤلف الموجز، کدام یک از علو و استعلاء در صدق ماده امر به معنای طلب لازم است؟

- (۱) فقط علو لازم است. (۲) هر دو، لازم است.
(۳) هیچ کدام لازم نیست. (۴) یکی از آن دو، کافی است.

۲۴۳۶. نوع کلمه «ماء» در حدیث «رفع مالا یعلمون» و دایره شمول آن، به ترتیب، کدام است؟

- (۱) موصوله - حکم فقط (۲) ظرفیه - حکم فقط
(۳) موصوله - حکم و موضوع (۴) مصدریه - حکم و موضوع

۲۴۳۷. نظر مؤلف الموجز در مورد حجیت اجماع منقول، کدام است؟

- (۱) حجت است مطلقاً؛ چون ناقل ثقه است.
(۲) حجت نیست مطلقاً؛ چون مخبر به حسی نیست.
(۳) حجت نیست؛ مگر اینکه ناقل اجماع، تتبع ملازم با وجود دلیل داشته باشد.
(۴) حجت نیست؛ مگر اینکه ناقل اجماع، در موارد محدود ناقل اقوال علما باشد.

۲۴۳۸. مقتضای قاعده اولیه و روایات رسیده از شارع در حکم شبهه محصوره، به ترتیب، کدام است؟

- (۱) جواز ارتکاب اطراف شبهه - ورود ترخیص از شارع
(۲) وجوب اجتناب از اطراف شبهه - ورود ترخیص از شارع
(۳) جواز ارتکاب اطراف شبهه - عدم ورود ترخیص از شارع
(۴) وجوب اجتناب از اطراف شبهه - عدم ورود ترخیص از شارع

۲۴۳۹. استعمال هیأت امر در آیه شریفه «ان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا فأتوا بسورة من مثله»، بنابر نظر مؤلف الموجز چگونه است؟

- (۱) استعمال مجازی در معنای تعجیز است.
(۲) استعمال حقیقی در بعث و به داعی تعجیز است.
(۳) استعمال حقیقی در معنای جامع بین بعث و تعجیز است.
(۴) استعمال حقیقی در معنای تعجیز به عنوان یکی از معانی مشترک هیأت امر با قرینه است.

۲۴۴۰. نظر اخباریان در حجّیت ظواهر الفاظ، کدام است؟

- (۱) ظواهر آیات قرآن و روایات حجّت نیست.
- (۲) همه ظواهر الفاظ، به غیر از ظواهر آیات قرآن، حجّت است.
- (۳) ظواهر آیات قرآن از باب اعجاز پیامبر اکرم (ص) حجّت است، ولی ظواهر روایات حجّت نیست.
- (۴) ظواهر روایات حجّت است، ولی ظواهر آیات قرآن تنها در صورت عدم تعارض با امارات دیگر، حجّت است.

۲۴۴۱. نظر مؤلف الموجز در مورد حکم «مقدمه واجب»، کدام است؟

- (۱) وجوب مقدمه شرعاً مطلقاً
 - (۲) عدم وجوب مقدمه شرعاً مطلقاً
 - (۳) وجوب مقدمات عبادیه و عدم وجوب غیر آن
 - (۴) وجوب مقدمات مفوته و عدم وجوب غیر آن
۲۴۴۲. لو یقن الحدث من دون ان یشک ثم غفل و صلی ثم التفت بعدها فشک فی انه تطهر من حدثه السابق قبل الصلوة أو لا یُحکم علیه

- (۱) بصره الصلوة اخذاً بقاعدة الفراغ
- (۲) بصره الصلوة اخذاً باستصحاب الطهارة
- (۳) بعدم صرّة الصلوة اخذاً باستصحاب الحدث
- (۴) بعدم صرّة الصلوة اخذاً بقاعدة البقین

۲۴۴۳. بنابر نظر مؤلف الموجز، حکم تداخل مسببات و تداخل مسببات به ترتیب کدام است؟

- (۱) تداخل از جهت تبادر عرفی - تداخل به اقتضای اصل عملی
 - (۲) تداخل به اقتضای اصل عملی - عدم تداخل از جهت تبادر عرفی
 - (۳) عدم تداخل به اقتضای اصل عملی - تداخل به اقتضای تبادر عرفی
 - (۴) عدم تداخل از جهت تبادر عرفی - عدم تداخل به اقتضای اصل عملی
۲۴۴۴. در صورت تعارض دو دلیل به نحو عموم و خصوص من وجه، چه حکمی از نظر روایات جاری می شود؟
- (۱) ترجیح براساس روایات
 - (۲) ثبوت تخییر در روایات
 - (۳) جمع بین دو دلیل طبق روایات
 - (۴) انصراف روایات تخییر از این مورد

۲۴۴۵. بنابر نظر مؤلف الموجز، چگونگی استدلال به آیه نبأ بر حجیت خبر واحد، کدام است؟

- (۱) نه از نظر منطوق و نه از نظر مفهوم شرط و وصف دلالت ندارد.
 - (۲) از نظر منطوق، دلالت ندارد ولی از نظر مفهوم شرط و مفهوم وصف، دلالت دارد.
 - (۳) از نظر مفهوم شرط، دلالت دارد ولی از نظر منطوق و مفهوم وصف، دلالت ندارد
 - (۴) از نظر منطوق و مفهوم شرط، دلالت ندارد ولی از نظر مفهوم وصف، دلالت دارد.
۲۴۴۶. «الف و لام» در «الیقین» در قول امام علیه السلام «و لا ینقض الیقین ابدأ بالشک» برای چیست و دلالت بر چه معنایی دارد؟

- (۱) جنس - عدم نقض مطلق یقین به شک
 - (۲) تعریف - عدم نقض یقین وضو با شک در آن
 - (۳) عهد ذکرى امر - ارتکازی - عدم نقض مطلق یقین به شک
 - (۴) عهد ذهنی - عدم نقض یقین و عدم فرق بین شک در وضو و غیر وضو
۲۴۴۷. بنابر نظر مؤلف الموجز، در صورتی که عدد به عنوان قید موضوع اخذ شود و قرینه‌ای نباشد، چه دلالتی دارد؟

- (۱) تنها دلالت بر مفهوم در جانب تحدید از نظر زیاده دارد.
- (۲) تنها دلالت بر مفهوم در جانب تحدید از نظر نقیصه دارد.
- (۳) دلالت بر مفهوم در جانب تحدید از نظر نقیصه و زیاده دارد.
- (۴) هیچ دلالتی بر مفهوم در جانب تحدید از نظر نقیصه و زیاده ندارد.

۲۴۴۸. حکم تخییر در دوران امر بین محذورین، کدام است؟

- (۱) ابتدایی مطلقاً
- (۲) استمراری مطلقاً
- (۳) ابتدایی در دفعیات و استمراری در تدریجیات
- (۴) ابتدایی در تدریجیات و استمراری در دفعیات

تحلیل کامل گزینه صحیح و دلایل انتخاب آن

اصول لفظیه در علم اصول فقه، قواعد عقلایی هستند که در مقام شک در مراد متکلم به کار می‌روند. به عبارت دیگر، زمانی که ما در فهم منظور گوینده از لفظی خاص تردید داریم، به کمک اصول لفظیه تلاش می‌کنیم تا به معنای واقعی و مورد نظر او پی ببریم.

دلایل انتخاب گزینه ۱:

- **تعریف اصول لفظیه:** همانطور که گفته شد، هدف اصلی اصول لفظیه، کشف مراد متکلم است. این اصول بر اساس قرائن لفظی و غیرلفظی، به ما کمک می‌کنند تا از میان معانی مختلف یک لفظ، معنایی را که گوینده مدنظر داشته است، انتخاب کنیم.
- **مفهوم مراد متکلم:** مراد متکلم به معنای منظور واقعی و درونی گوینده از لفظی است که به کار برده است. این منظور ممکن است با معنای لغوی یا عرف لغت متفاوت باشد.
- **نقش قرائن:** اصول لفظیه با توجه به قرائنی مانند سیاق، قرینه لفظی، قرینه حالیه و ... به ما کمک می‌کنند تا به مراد متکلم دست پیدا کنیم.

نقد و بررسی گزینه صحیح

گزینه ۱، یعنی مراد متکلم، به عنوان پاسخ صحیح این سوال، از دقت و جامعیت بالایی برخوردار است. با این حال، می‌توان گفت که مفهوم مراد متکلم، مفهومی نسبی و قابل تفسیر است و در برخی موارد، ممکن است تعیین دقیق آن با چالش‌هایی همراه باشد.

دلایل نادرستی گزینه‌های دیگر

- **گزینه ۲: مستعمل فیه:** مستعمل فیه به معنای چیزی است که لفظ در آن به کار رفته است. این گزینه اگرچه به مفهوم لفظ مرتبط است، اما به طور مستقیم به مراد متکلم اشاره نمی‌کند. اصول لفظیه به دنبال کشف معنای مورد نظر گوینده هستند، نه صرفاً معنای لفظ در یک کاربرد خاص.
- **گزینه ۳: معنای موضوع له:** موضوع له به معنای چیزی است که لفظ بر آن دلالت می‌کند. این گزینه نیز مانند گزینه ۲، به معنای لفظ مرتبط است، اما به مراد متکلم نمی‌پردازد.
- **گزینه ۴: وضع لفظ برای یک معنی:** این گزینه به قاعده وضع لفظ در زبان اشاره دارد و بیان می‌کند که هر لفظی برای یک معنی خاص وضع شده است. این گزینه اگرچه درست است، اما به تنهایی نمی‌تواند پاسخگوی سوال ما باشد. زیرا ممکن است یک لفظ در کاربردهای مختلف، معانی مختلفی داشته باشد و اصول لفظیه به ما کمک می‌کنند تا در این موارد، معنای مورد نظر گوینده را تشخیص دهیم.

نکات کلیدی و اطلاعات تکمیلی

- **اهمیت اصول لفظیه در فقه:** اصول لفظیه در فهم متون دینی و فقهی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. زیرا در بسیاری از موارد، فهم دقیق معنای آیات و روایات، مستلزم توجه به قرائن و اصول لفظیه است.
- **انواع اصول لفظیه:** اصول لفظیه انواع مختلفی دارند که هر یک برای حل مشکلات خاصی در فهم متون به کار می‌رود. از جمله این اصول می‌توان به اصل عموم، اصل خصوص، اصل مطلق و اصل مقید اشاره کرد.
- **تفاوت اصول لفظیه با سایر اصول فقه:** اصول لفظیه با اصول دیگری مانند اصول عملیه تفاوت دارد. اصول عملیه به قواعدی گفته می‌شود که در مقام عمل و در صورت وجود شک، به ما کمک می‌کنند تا تکلیف خود را مشخص کنیم.
- **نقش عقل در اصول لفظیه:** عقل در کشف مراد متکلم و به کارگیری اصول لفظیه، نقش بسیار مهمی دارد. با استفاده از قواعد عقلی و منطقی، می‌توانیم به بهترین تفسیر از یک متن دست پیدا کنیم.

نتیجه‌گیری:

اصول لفظیه ابزاری قدرتمند برای فهم دقیق منظور گوینده در متون مختلف، به ویژه متون دینی و فقهی است. با شناخت و به کارگیری صحیح این اصول، می‌توانیم به تفسیر صحیح و موثقی از متون دست پیدا کنیم.

تحلیل کامل گزینه صحیح و دلایل انتخاب آن

علم اصول فقه به عنوان علمی است که روش استنباط احکام شرعی را از ادله تفصیلی (مانند قرآن و سنت) بررسی می‌کند، به مبادی تصدیقیه متکی است.

مبادی تصدیقیّه به باورها و اعتقاداتی گفته می‌شود که فقیه به درستی آن‌ها یقین دارد و بر اساس آن‌ها به استنباط احکام می‌پردازد. این مبادی، پایه و اساس استدلال‌های فقهی هستند.

دلایل انتخاب گزینه ۴:

- رابطه تنگاتنگ اصول فقه با مبادی تصدیقیّه: فقیه برای استنباط حکم شرعی، ابتدا باید به مبادی تصدیقیّه مانند عصمت پیامبر، حجیت قرآن، و اعتبار سنت معتقد باشد. سپس با استفاده از قواعد و روش‌های استنباطی که در علم اصول فقه آمده است، به استنباط حکم می‌پردازد.
- نقش مبادی تصدیقیّه در استنباط: مبادی تصدیقیّه به عنوان پیش‌فرض‌هایی عمل می‌کنند که فقیه بر اساس آن‌ها به تفسیر ادله تفصیلی و استنباط احکام می‌پردازد. بدون پذیرش این مبادی، استنباط احکام شرعی امکان‌پذیر نخواهد بود.
- مثال: برای مثال، فقیه برای استنباط حکم شرعی در مورد نماز، ابتدا باید به عصمت پیامبر و حجیت سنت معتقد باشد. سپس با مراجعه به روایات و آیات مربوط به نماز، به استنباط حکم می‌پردازد.

نقد و بررسی گزینه صحیح

گزینه ۴، یعنی مبادی تصدیقیّه، به عنوان پاسخ صحیح این سوال، از دقت و جامعیت بالایی برخوردار است. با این حال، می‌توان گفت که مفهوم مبادی تصدیقیّه، مفهومی گسترده و قابل تفسیر است و در برخی موارد، ممکن است تعیین دقیق آن‌ها با چالش‌هایی همراه باشد.

دلایل نادرستی گزینه‌های دیگر

- گزینه ۱: مسائل موضوعه: مسائل موضوعه به مسائلی گفته می‌شود که موضوع آن‌ها توسط شارع تعیین شده است. این گزینه به موضوع احکام شرعی اشاره دارد و ارتباط مستقیمی با مبانی استنباط ندارد.
- گزینه ۲: مسائل حکمیه: مسائل حکمیه به احکام شرعی گفته می‌شود. این گزینه نیز به خود احکام اشاره دارد و نه به مبانی استنباط آن‌ها.
- گزینه ۳: مبادی تصویریّه: مبادی تصویریّه به مفاهیم اولیه و بدیهی گفته می‌شود که برای فهم مفاهیم پیچیده‌تر مورد نیاز است. اگرچه مبادی تصویریّه در علم اصول فقه نیز نقش دارد، اما مبادی اصلی و تعیین‌کننده در استنباط احکام، مبادی تصدیقیّه هستند.

نکات کلیدی و اطلاعات تکمیلی

- اهمیت مبادی تصدیقیّه: مبادی تصدیقیّه، ستون فقرات علم اصول فقه هستند. بدون پذیرش این مبادی، نمی‌توان به استنباط صحیح احکام شرعی پرداخت.
- انواع مبادی تصدیقیّه: مبادی تصدیقیّه انواع مختلفی دارند، از جمله عصمت پیامبر، حجیت قرآن، اعتبار سنت، و...
- تفاوت مبادی تصدیقیّه با مبادی تصویریّه: هر دو نوع مبادی در علم اصول فقه نقش دارند، اما مبادی تصدیقیّه به باورها و اعتقاداتی گفته می‌شود که فقیه به درستی آن‌ها یقین دارد، در حالی که مبادی تصویریّه به مفاهیم اولیه و بدیهی اشاره دارد.
- نقش عقل در مبادی تصدیقیّه: عقل در پذیرش و تبیین مبادی تصدیقیّه نقش مهمی دارد. فقیه با استفاده از قواعد عقلی، به صحت و سقم مبادی تصدیقیّه پی می‌برد.

نتیجه‌گیری:

علم اصول فقه، علمی است که بر پایه مبادی تصدیقیّه استوار شده است. فقیه با پذیرش این مبادی و استفاده از قواعد و روش‌های استنباطی، به استنباط احکام شرعی می‌پردازد.

۲۴۲۱. گزینه ۱)

تحلیل کامل گزینه صحیح و دلایل انتخاب آن

مؤلف کتاب الموجز در باب مشتق، نظریه‌ای خاص را ارائه داده است. بر اساس نظر ایشان، مشتق به معنای واقعی (حقیقت) زمانی به کار می‌رود که فردی در حال حاضر دارای آن ویژگی باشد (متلبس بالمبدأ بالفعل). به عنوان مثال، اگر کسی در حال حاضر در حال مطالعه باشد، می‌توان گفت او "مطالعه‌گر" است و این استفاده از کلمه مطالعه‌گر، استفاده‌ای حقیقی است. اما اگر آن ویژگی در گذشته وجود داشته و اکنون وجود نداشته باشد، استفاده از مشتق به صورت مجاز خواهد بود. مثلاً اگر کسی در گذشته مطالعه می‌کرده اما اکنون مطالعه نمی‌کند، اگر بگوییم او "مطالعه‌گر" است، این استفاده از کلمه مطالعه‌گر، استفاده‌ای مجاز است.

دلایل انتخاب گزینه ۱:

- **تعریف مشتق در الموجز:** مؤلف الموجز به صراحت بیان کرده است که مشتق در صورتی حقیقی است که ویژگی مورد نظر در حال حاضر وجود داشته باشد.
 - **تمایز بین حقیقت و مجاز:** این نظریه به خوبی بین استفاده حقیقی و مجاز از مشتقات تمایز قائل می‌شود.
 - **کاربرد عملی:** این نظریه در فهم و تفسیر متون دینی و فقهی، به ویژه در مواردی که با مشتقات سروکار داریم، بسیار مفید است.
- نقد و بررسی گزینه صحیح**

گزینه ۱، اگرچه نظر مؤلف الموجز را به خوبی بیان می‌کند، اما ممکن است در برخی موارد با نظرات دیگر فقها و اصولیون تفاوت داشته باشد. همچنین، برخی از مفاهیم به کار رفته در این گزینه (مانند "متلبس بالمبدأ بالفعل") ممکن است نیاز به توضیح بیشتر داشته باشند.

دلایل نادرستی گزینه‌های دیگر

- **گزینه ۲:** این گزینه می‌گوید که مشتق همیشه حقیقی است، چه ویژگی مورد نظر وجود داشته باشد و چه وجود نداشته باشد. این نظر با نظر مؤلف الموجز در تضاد است.
- **گزینه ۳:** این گزینه می‌گوید که مشتق در صورتی حقیقی است که ویژگی مورد نظر وجود داشته باشد یا در آینده وجود داشته باشد. این نظر نیز با نظر مؤلف الموجز در مورد استفاده مجاز از مشتق در گذشته مغایرت دارد.
- **گزینه ۴:** این گزینه می‌گوید که مشتق همیشه حقیقی است، صرف نظر از اینکه ویژگی مورد نظر در گذشته، حال یا آینده وجود داشته باشد. این گزینه نیز با نظر مؤلف الموجز مبنی بر تفاوت بین استفاده حقیقی و مجاز از مشتقات در تضاد است.

نکات کلیدی و اطلاعات تکمیلی

- **اهمیت مفهوم مشتق در اصول فقه:** مفهوم مشتق در فهم و تفسیر متون دینی و فقهی، به ویژه در مواردی که با احکام شرعی مرتبط با اوصاف و ویژگی‌های افراد سروکار داریم، بسیار مهم است.
- **کاربردهای دیگر مفهوم مشتق:** مفهوم مشتق علاوه بر اصول فقه، در سایر علوم اسلامی مانند کلام و فلسفه نیز کاربرد دارد.
- **نظرات دیگر فقها در مورد مشتق:** فقها و اصولیون دیگر ممکن است نظرات متفاوتی در مورد مفهوم مشتق و کاربردهای آن داشته باشند.

نتیجه‌گیری:

نظریه مؤلف الموجز در مورد مشتق، یک نظریه مهم و کاربردی در اصول فقه است. با شناخت این نظریه، می‌توانیم به فهم بهتر متون دینی و فقهی کمک کنیم.

۲۴۲۲. گزینه ۲

تحلیل گزینه صحیح:

اجماع محصل به معنای اتفاق نظر فقها در یک مسئله شرعی است به گونه‌ای که این اتفاق نظر دلالت بر وجود یک دلیل قطعی برای آن مسئله داشته باشد. به عبارت دیگر، اجماع محصل نه تنها خود حجت است بلکه دلیلی بر وجود یک حجت دیگر (مانند نص یا دلیل عقلی) است که فقها بر اساس آن به اتفاق نظر رسیده‌اند.

دلیل انتخاب گزینه صحیح:

- **قطعی بودن:** اجماع محصل به عنوان یک دلیل قطعی مطرح می‌شود و به معنای ظن یا احتمال نیست.
- **کشف از قول معصوم یا دلیل شرعی:** این اجماع به ما نشان می‌دهد که فقها بر اساس یک دلیل شرعی معتبر (مانند نص یا اجماع قبلی) به اتفاق نظر رسیده‌اند و در واقع به ما قول معصوم را می‌رساند.
- **تمایز با سایر اقسام اجماع:** اجماع محصل با اجماع ظنی یا احتمالی متفاوت است و از قطعی‌ترین ادله در فقه شیعه به شمار می‌رود.

دلایل نادرست بودن سایر گزینه‌ها:

- **گزینه ۱ (با مستند معلوم کاشف از قول معصوم یا دلیل معتبر شرعی می‌باشد):** این گزینه ناقص است زیرا صرف داشتن مستند معلوم کافی نیست. مهم این است که این مستند دلیل قطعی باشد.

- گزینه ۳ (از ظنون معتبره است که کشف از قول معصوم یا دلیل شرعی معتبر می‌کند): اجماع محصل بر اساس ظن نیست بلکه بر اساس یقین و دلیل قطعی است.
- گزینه ۴ (از اماراتی است که از اتفاق علما و روایات معتبره به دست آمده و موجب حدس به قول معصوم می‌شود): این گزینه نیز نادرست است زیرا اجماع محصل به حدس و گمان متکی نیست بلکه بر دلیل قطعی استوار است.

نقد و بررسی گزینه صحیح:

اجماع محصل یکی از مهم‌ترین ادله در فقه شیعه است و به عنوان دلیلی قطعی برای اثبات احکام شرعی مورد قبول است. با این حال، برخی از فقها در مورد شرایط و میزان اعتبار آن اختلاف نظر دارند. برخی معتقدند که اجماع محصل باید به طور مستقیم به قول معصوم متصل باشد و برخی دیگر معتقدند که اتصال به دلیل شرعی معتبر نیز کافی است.

نکات کلیدی و اطلاعات تکمیلی فوق تخصصی:

- **اجماع محصل:** به معنای اتفاق نظر فقها بر اساس یک دلیل قطعی است.
- **حجیت:** به معنای قابل قبول بودن یک دلیل برای اثبات حکم شرعی است.
- **دلیل قطعی:** دلیلی است که شک در آن راه نداشته باشد.
- **اقسام اجماع:** اجماع به انواع مختلفی مانند حسی، لطفی، تقریری و حدسی تقسیم می‌شود.
- **اطلاعات تکمیلی فوق تخصصی:**
- **مباحث مربوط به اجماع در اصول فقه:** اجماع یکی از ادله مهم اثبات احکام شرعی است و مباحث گسترده‌ای در این زمینه وجود دارد.
- **شرایط اعتبار اجماع محصل:** برای اعتبار اجماع محصل، شرایط خاصی مانند اتفاق نظر فقها، عدم وجود نص مخالف و... وجود دارد.
- **مناقشات درباره حجیت اجماع محصل:** فقها در مورد میزان حجیت اجماع محصل و شرایط آن اختلاف نظر داشته‌اند.

نتیجه‌گیری:

اجماع محصل به عنوان یک دلیل قطعی برای اثبات احکام شرعی، به ما نشان می‌دهد که فقها بر اساس یک دلیل شرعی معتبر به اتفاق نظر رسیده‌اند و در واقع به ما قول معصوم را می‌رساند. این نوع از اجماع یکی از مهم‌ترین ادله در فقه شیعه است.

۲۴۲۳. گزینه ۴

تحلیل گزینه صحیح:

مؤلف الموجز، یکی از فقهای بزرگ شیعه، معتقد است که ملاک اعتبار حجیت خبر واحد، وثوق به صدور آن روایت است و این وثوق به ثقت راوی منوط نیست. به عبارت دیگر، حتی اگر راوی ثقه نباشد، اما ما به صدور روایت از معصوم اطمینان داشته باشیم، آن روایت حجت است.

دلیل انتخاب گزینه صحیح:

- **وثوق به صدور روایت:** مهم‌ترین شرط برای حجیت خبر واحد، وثوق به صدور آن از معصوم است.
- **عدم شرط ثقت راوی:** مؤلف الموجز معتقد است که ثقت راوی شرط لازم و کافی برای حجیت خبر واحد نیست.
- **دلایل دیگر:** مؤلف الموجز دلایل دیگری مانند قرائن لفظی و معنوی، سیره عقلا و... را نیز برای اثبات این نظر خود ارائه می‌دهد.
- **دلایل نادرست بودن سایر گزینه‌ها:**
- **گزینه ۱ (وثاقت راوی مطلقاً است):** این گزینه شرط وثاقت راوی را به تنهایی برای حجیت خبر واحد کافی می‌داند که با نظر مؤلف الموجز سازگار نیست.
- **گزینه ۲ (وثوق به صدور روایت به ضمیمه وثاقت راوی است):** این گزینه شرط وثاقت راوی را علاوه بر وثوق به صدور روایت مطرح می‌کند که با نظر مؤلف الموجز سازگار نیست.
- **گزینه ۳ (وثاقت راوی اگر موجب یقین به صدور روایت باشد):** این گزینه نیز شرط وثاقت راوی را مطرح می‌کند که با نظر مؤلف الموجز سازگار نیست.

نقد و بررسی گزینه صحیح:

نظر مؤلف الموجز در مورد حجیت خبر واحد، یکی از نظرات مهم و بحث‌برانگیز در اصول فقه است. بسیاری از فقها با این نظر موافق نیستند و معتقدند که وثاقت راوی شرط لازم برای حجیت خبر واحد است.

نکات کلیدی و اطلاعات تکمیلی فوق تخصصی:

- **خبر واحد:** به روایتی گفته می‌شود که از یک راوی نقل شده باشد.
- **حجیت:** به معنای قابل قبول بودن یک دلیل برای اثبات حکم شرعی است.
- **وثاقت:** به معنای امانتداری و راستگویی راوی است.
- **وثوق:** به معنای اطمینان قلبی است.
- **اطلاعات تکمیلی فوق تخصصی:**
- **مباحث مربوط به حجیت خبر واحد در اصول فقه:** حجیت خبر واحد یکی از مباحث مهم و گسترده در اصول فقه است.
- **شرایط حجیت خبر واحد:** فقها شرایط مختلفی برای حجیت خبر واحد ذکر کرده‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به وثاقت راوی، عدم وجود دلیل مخالف و ... اشاره کرد.
- **مناقشات درباره حجیت خبر واحد:** فقها در مورد شرایط و میزان حجیت خبر واحد اختلاف نظر داشته‌اند.

نتیجه‌گیری:

مؤلف الموجز معتقد است که ملاک اعتبار حجیت خبر واحد، وثوق به صدور آن از معصوم است و ثقت راوی شرط لازم و کافی برای حجیت نیست. این نظر، یکی از نظرات مهم و بحث‌برانگیز در اصول فقه است و فقها در مورد آن اختلاف نظر دارند.

۲۴۲۴. گزینه ۳

تحلیل گزینه صحیح:

مؤلف الموجز معتقد است که از میان انواع شهرت، تنها شهرت فتوایی حجت است و آن به این دلیل است که شهرت فتوایی دلالت بر وجود یک نص معتبر دارد. یعنی زمانی که فقه‌های گذشته در مورد مسأله‌ای اتفاق نظر داشته‌اند، این اتفاق نظر نشان می‌دهد که آن‌ها دلیل محکمی (مانند نص صریح یا اجماع قبلی) برای آن حکم داشته‌اند.

دلیل انتخاب گزینه صحیح:

- **دلالت بر نص معتبر:** شهرت فتوایی به معنای اتفاق نظر فقها در مورد یک حکم است و این اتفاق نظر نشان‌دهنده وجود یک دلیل قطعی (نص معتبر) است.
- **تمایز با سایر اقسام شهرت:** شهرت روایی و عملی به تنهایی نمی‌توانند دلیل بر حجیت یک حکم باشند، زیرا ممکن است بر اساس عادات و رسوم یا نقل روایاتی باشد که سند آن‌ها ضعیف باشد.
- **استناد به دلیل:** مؤلف الموجز معتقد است که هر حکمی باید به دلیلی مستند باشد و شهرت فتوایی به دلیل دلالت بر وجود نص، این شرط را برآورده می‌کند.

دلایل نادرست بودن سایر گزینه‌ها:

- **گزینه ۱ (روائیه - کاشف از روایت معتبر):** شهرت روایی به معنای نقل یک خبر از چندین راوی است و به تنهایی نمی‌تواند دلیل بر حجیت یک حکم باشد.
- **گزینه ۲ (عملیه - کاشف از روایت معتبر):** شهرت عملی به معنای انجام عام مردم به کاری است و به تنهایی نمی‌تواند دلیل بر حجیت یک حکم باشد.
- **گزینه ۴ (عملیه و فتوائیه - کاشف از وجود نص معتبر):** شهرت عملی به تنهایی نمی‌تواند دلیل بر حجیت یک حکم باشد و تنها شهرت فتوایی است که به دلیل دلالت بر وجود نص، حجت است.

نقد و بررسی گزینه صحیح:

نظر مؤلف الموجز در مورد حجیت شهرت فتوایی، یکی از نظرات مهم در اصول فقه است. با این حال، برخی از فقها در مورد شرایط و میزان اعتبار شهرت فتوایی اختلاف نظر دارند. برخی معتقدند که شهرت فتوایی به تنهایی کافی نیست و باید با سایر ادله شرعی نیز تطبیق داده شود.

نکات کلیدی و اطلاعات تکمیلی فوق تخصصی:

- شهرت: به معنای شناخته شده بودن و معروف بودن چیزی است.
- شهرت فتوایی: به معنای اتفاق نظر فقها در مورد یک حکم است.
- حجیت: به معنای قابل قبول بودن یک دلیل برای اثبات حکم شرعی است.
- نص: به آیات قرآن و روایات معصومین اطلاق می‌شود.

اطلاعات تکمیلی فوق تخصصی:

- مباحث مربوط به ادله احکام شرعی: شهرت فتوایی یکی از ادله احکام شرعی است و در کنار ادله دیگری مانند نص، اجماع، عقل و عرف مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- شرایط اعتبار شهرت فتوایی: برای اعتبار شهرت فتوایی، شرایط خاصی مانند اتفاق نظر فقها، عدم وجود نص مخالف و... وجود دارد.
- مناقشات درباره حجیت شهرت فتوایی: فقها در مورد میزان حجیت شهرت فتوایی و شرایط آن اختلاف نظر داشته‌اند.

نتیجه‌گیری:

مؤلف الموجز معتقد است که از میان انواع شهرت، تنها شهرت فتوایی حجت است و آن به دلیل دلالت بر وجود یک نص معتبر است. این نظر، یکی از نظرات مهم در اصول فقه است و در استنباط احکام شرعی مورد توجه فقها قرار می‌گیرد.

۲۴۲۵. گزینه ۲)

تحلیل گزینه صحیح:

اختلاف و نزاع اصلی در بحث اجتماع امر و نهی، در خصوص اجتماع عنوانی است. اجتماع عنوانی به معنایی است که در یک موضوع واحد، دو عنوان متفاوت (مثلاً طهارت و نجاست) به صورت همزمان صدق کنند. این مسأله به این دلیل ایجاد می‌شود که گاهی اوقات در احکام شرعی، امری به کاری صادر می‌شود و در عین حال، نهی از کاری دیگر صادر می‌شود که به نظر می‌رسد هر دو حکم بر یک موضوع واحد منطبق می‌شوند.

دلیل انتخاب گزینه صحیح:

- تعارض ظاهری احکام: اجتماع عنوانی به دلیل تعارض ظاهری بین دو حکم شرعی، محل نزاع و اختلاف فقها بوده است.
- موضوع اصلی بحث: عمده مباحث مربوط به اجتماع امر و نهی، حول محور اجتماع عنوانی می‌گردد.
- راه حل‌های مختلف: فقها برای حل مشکل اجتماع عنوانی، راه حل‌های مختلفی مانند تخصیص، تقييد، عموم و خصوص من وجه و ... را ارائه داده‌اند.

دلایل نادرست بودن سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱ (آمری): اختلاف در مورد اینکه خود امر یا نهی چه چیزی است، موضوع اصلی بحث نیست.
- گزینه ۲ (مأموری): اختلاف در مورد اینکه مأمور به چیست، نیز موضوع اصلی بحث نیست.
- گزینه ۴ (موردی): اختلاف در مورد موضوع حکم نیز موضوع اصلی بحث نیست، بلکه اختلاف بر سر تطبیق دو حکم متفاوت بر یک موضوع واحد است.

نقد و بررسی گزینه صحیح:

مسأله اجتماع عنوانی یکی از پیچیده‌ترین مسائل در اصول فقه است و فقها برای حل آن نظرات مختلفی ارائه داده‌اند. هر یک از این نظرات، دلایل و قرائین خود را دارد و نقد و بررسی آن‌ها نیازمند تخصص عمیق در اصول فقه است.

نکات کلیدی و اطلاعات تکمیلی فوق تخصصی:

- اجتماع عنوانی: به معنای صدق دو عنوان متفاوت بر یک موضوع واحد است.
- تخصیص: یکی از راه حل‌های رفع تعارض بین دو حکم، تخصیص یکی از آن‌ها به مورد خاص است.
- تقييد: یکی دیگر از راه حل‌ها، تقييد یکی از احکام به شرط یا قیدی خاص است.
- عموم و خصوص من وجه: این قاعده برای رفع تعارض بین دو حکم کلی و خاص به کار می‌رود.